

Tom Prehn Quartet: Axiom (Rune Grammofon)

Det er kun et halvt år siden, at det mytiske jazzalbum fra 1967 med Tom Prehn Kvartet blev genudsendt på vinyl. Pladen har gennem mange år været stærkt eftertragtet blandt freejazz fans. Den var et vigtigt kapitel i historien om den europæiske freejazz, der stadig var i sin vorden i de år. Faktum var dog at Tom Prehn Kvartet allerede havde været aktive i nogle år og udgivet to spolebånd(!), Centrifuga og Solhverv. Det helt særlige var dog pladen Axiom, som kvartetten havde indspillet i oktober 1963 for pladeselskabet Sonet. Da Tom Prehn modtog testpresningen var han ikke tilfreds med musikken. Han mente at kvartetten havde udviklet sig i en helt anden retning. Så derfor udkom musikken aldrig.

Sidste år dukkede musikken op for første gang på CD, hvor amerikaneren John Corbett udgav den på det lille Chicago selskab Corbett vs. Dempsey. Nu har norske Rune Grammofon udsendt 500 nummererede eksemplarer på vinyl. På coveret kaldes den "Holy grail free jazz from 1963". Det er store ord. Men ikke helt forkert. Free jazz var i sine tidlige år, med Ornette Coleman som bannerfører. Den stildannende free jazz pianist Cecil Taylor optrådte for første gang i oktober 1962 på Montmartre i København. Det er ikke uden betydning for kvartetten. Prehn hentede en pæn portion inspiration hos netop Taylor. De tre andre medlemmer af kvartetten kom fra trad. jazz orkesteret Jazzminerne. Tenorsaxofonisten Fritz Krogh, bassisten Poul Ehlers og trommeslageren Finn Slumstrup kastede sig frygtløst ud i spille frit. Vel at mærke, som nogen af de første i Europa.

Med uhæmmet saxofonspil i højt tempo og en tone der ikke er ulig Sonny Rollins', tager Fritz Krogh teten på side 1. Det er stadig vildt med 53 års afstand. Hvordan må det ikke have lydt den gang!/? Efter Krogh overtager Poul Ehlers med en lang lyrisk bassolo, hvor Tom Prehn supplerer med lidt spil i Cecil Taylor'sk ånd. Finn Slumstrups trommespil er overraskende vellykket free jazz trommespil. Han spiller tilpas uden for sammen med Tom Prehn.

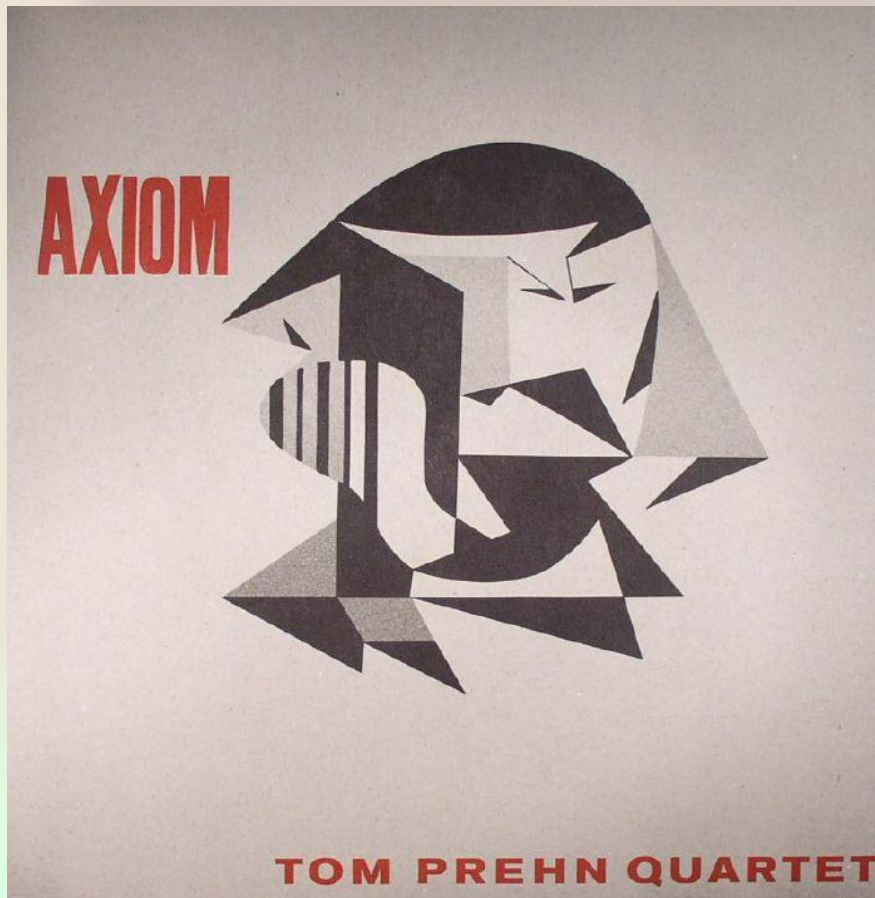
Axiom indeholder to numre, hvor der flænses og rives i free jazzen. Det er præmatur free jazz. Det er netop charmen ved pladen. De fire musikere har en idé med det, de laver og det lykkes. I årene der går, sker der meget med kvartetten, som det også kan høres på LP'en fra 1967, der musikalsk er mere interessant. Som et musikhistorisk dokument er Axiom dog i helt egen klasse. Den er et must i enhver dansk (og europæisk) free jazz samling.

runegrammofon.com

Skrevet for 14th October 2016 af [Niels Overgård](#)

[Jazz og Vinyl](#)

An album can't be the holy grail of one or another genre if nobody knows about it, but the Danish pianist Tom Prehn still deserves credit for offering one of the most gripping and original iterations of freejazz — anywhere — with his first album, *Axiom*. It was cut in October 1963 for Sonet Records, but by the time the test pressings were approved and production impending, the leader pulled the plug. With only two finished copies in circulation, it is one of the rarest free-jazz albums in the world. In 2015 the Chicago label Corbett vs. Dempsey released the album on CD, but it's finally available in the format for which it was first destined, thanks to Rune Grammofon. Collectively, over the course of two sidelong pieces, the group — with tenor saxophonist Frits Krogh, bassist Poul Ehlers and drummer Finn Slumstrup — experiments with unmetered time, shifting harmony and a muscular, surging abstraction of hard-bop phraseology, all accomplished with a preternatural rapport.

[Downbeat](#)

HISTORISK OG OVERRASKENDE

Tom Prehn Quartet? De fleste setter nok et spørsmålstegn etter det bandnavnet, men ustoppelige Rune Kristoffersen i Rune Grammofon hjelper oss heldigvis videre.

Danske Tom Prehn Quartet åpna frijazzballet i 1963.

Den 13. oktober 1963 gikk pianist Tom Prehn i studio i København sammen med bassist Poul Ehlers, tenorsaksofonist Frits Krogh og trommeslager Finn Slumstrup. Usedvanlige frisinnede herrer hadde som ambisjon å lage Europas første frijazzskive. Det gjorde de også, men av ymse årsaker kom den ut i kun to eksemplarer og har sjølsagt blitt et samleobjekt av de sjeldne.

Platesamler i ultraklassen og saksofonist i samme klasse, Mats Gustafsson, tipsa Rune Grammofon-sjef Rune Kristoffersen om at "Axiom" fantes der et sted og dermed var snøballen satt i gang.

Etter at startskuddet var fyrt av i USA på slutten av 50-tallet med foregangsmenn som Albert Ayler, Ornette Coleman og Cecil Taylor, så begynte også europeiske musikanter å utforske det som lå i det frie uttrykket.

"Axiom", som består av to "låter", er fullstendig fritt og skapt av fire musikanter som jeg aldri har hørt om. Kvaliteten er overraskende høy siden referansene var så få og det låter som om de bare må spille det de gjør. Om det var musikantene eller plateselskapet som mente at musikken var utdatert allerede da den skulle utgis et par måneder etter innspilling vites ikke, men den låter i alle fall ikke utdatert i 2016.

Skiva fantes altså i to eksemplarer før denne utgivelsen. Nå har Rune Grammofon laga 500 LP-er og jeg har blitt utstyrt med nummer 251. Det er med andre ord bare å storme til sjappa for å sikre seg et eksemplar – dette er nemlig historisk og samtidig spennende musikk.

Tor Hammerø

[Nettavisen](#)

Det er spennende å se hvordan noen musikere, som ikke har vært aktive på flere tiår, plutselig får en ny vår. En av disse er den danske pianisten Tom Prehn, som bare det siste halve året har fått to gjenutgivelser utgitt. Den første, «Phren Kvartet» kom tidlig i år ut på merket Centrifuga, mens «Axiom» nylig ble sluppet på det norske selskapet Rune Grammofon.

Tom Prehns Kvartet debuterte på en jazzkonsert i 1963. Kvartetens medlemmer holdt stand over lengre tid, bortsett fra trommeslageren Preben Vang, kom inn etter at Finn Slumstrup fikk ut av kvartetten i 1966.

Bandet blir regnet som et av de første skikkelige avant garde-banda i Danmark, og innspillingen av «Axiom», som ble gjort den 13. oktober 1963, er bandets første.

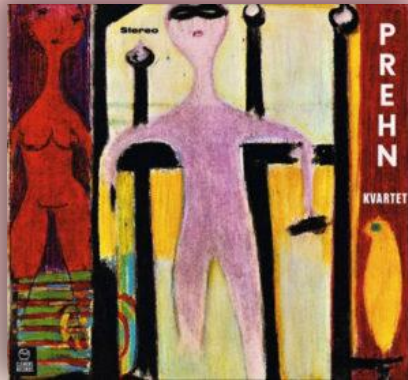
Dette skulle ha vært Tom Prehns debutalbum på platemerket Sonet. Men da testpressingen ankom, flere måneder etter innspillingsdatoen, følte musikerne at musikken allerede var utdatert, og Sonet stoppet utgivelsen. Bare noen få eksemplarer av coveret ble printet ut, og bare to eksemplarer av platen ble laget, og har naturligvis vært et samlingsobjekt av de helt store i ettertid.

Her får vi to låter, «Axiom I» og «Axiom II». I bandet hører vi saksofonisten Frits Krogh, bassisten Poul Ehlers og trommeslageren Finn Slumstrup, foruten Tom Prehn på piano. I platecoveret antar plateselskapet at dette, muligens, er det første frijazzplaten som ble utgitt i Europa, og på bakgrunn av at avstanden til New York og Chicago på den tiden var adskillig større enn i dag, så er det bemerkelsesverdig hvor fint det låter. I «Axiom I», får vi blant annet en bass-solo fra Ehlers som like godt kunne vært servert av Henry Grimes eller Scott LaFaro på en Rollins eller Coltrane-plate. Krogh har hørt både Ayler og Coltrane på konserter i København, og allerede her merker vi hvilke enorm innflytelse på det unge, skandinaviske jazzmiljøet de amerikanerne hadde, som oppholdt seg på våre breddegrader i kortere eller lengre tid på den tiden. Prehn selv er helt klart inspirert av både Cecil Taylor og Thelonious Monk, og musikken kunne mer enn gjerne vært utgitt på for eksempel ESP-Disk.

Dette er ekspressiv musikk på sitt beste, og frijazz av beste merke. Og det er bemerkelsesverdig og overraskende å oppdage at dette er spilt inn flere år før Peter Brötzmann gjorde sin første plateinnspilling (1967).

Denne innspillingen er ikke annet enn historisk. Og setter man seg ned for å sammenligne, så får vi også en følelse av at også Jan Garbarek har vært inspirert av disse musikerne, ærlig hvis man hører hans første innspilling, «Til Vigdis».

Vi får her en kvartett som «gir jernet» fra start til mål. Musikken er fritt improvisert, kun med en slags akkordrekkefølge, og de fire, unge musikerne leverer varene som om det gjaldt livet.

Noen år senere, nærmere bestemt den 5. februar 1967, var kvartetten igjen i studio. Denne gang med Preben Vang på trommer i stedet for Finn Slumstrup, og platen «Tom Prehn Kvartet» ble innspilt. Her får vi mer ekspressiv musikk, og det er tydelig at musikerne har utviklet seg en del siden «Axiom».

Det starter med «F.eks.» som er sdskillig mer eksperimentell enn «Axiom». Her foregår alt mye mer neddempet og «friere», og det er tydelig at Vangs inntreden som trommeslager har hatt en betydning. I coveret medfølger en slags «scrap-book» med avisutklipp fra flere av bandets konserter. Her får vi også lese at bandet kommer fra Aarhus, og anmelderen Birger Jørgensen (J.B.) betydning. I coveret medfølger en slags «scrap-book» med avisutklipp fra flere av bandets konserter. Her får vi også lese at bandet kommer fra Aarhus, og anmelderen Birger Jørgensen (J.B.) har vært svært entusiastisk i sin omtale av bandet (i Aarhus Stiftstidende).

Musikken her beveger seg enda mer over i det landskapet Cecil Taylor befant seg. Lyden er ikke like god som på «Axiom», men den holder mer enn god nok kvalitet. Seks «komposisjoner, som sammenlignet med «Axiom», gir et litt annet og friere inntrykk. Det er ikke like mye «pes» som på førsteplaten, men likevel serveres det strålende musikk fra de fire. Ehlers briljerer også her med strålende bass-spill, og mens Krogh er mer tilbakeholden, kjører Ehlers sine Cecil Taylor-ganger så man nesten skulle tro det var «sjefen sjøl».

Dette er to plater som oser av dansk og europeisk frijazzhistorie, og som alle som er interessert i jazzhistorie og fritt improvisert jazz bør skaffe seg. Og begge er på LP!

Fritz Krogh (ts), Poul Ehlers (b), Tom Prehn (p), Finn Slumstrup (dr), Preben Vang (dr)

Jan Granlie
[Salt peanuts](#)*

Reviews RALP313

Mighty props to Rune Grammofon for resurrecting an essential slab of European free jazz. The label will issue Tom Prehn Quartet's incendiary Axiom album on vinyl for the very first time, making it available in a limited edition of 500. Recorded in Copenhagen in October 1963 this rare set was originally scheduled for release on the Sonet label, who bafflingly ditched it on a proto-hipster tip, deeming the tumultuous sounds already too dated. Though US imprint Corbett vs Dempsey saw sense to exhume Axiom on CD last year, this historic material, quite possibly Europe's first ever free jazz record, deserves its waxy incarnation. Undoubtedly inspired by the full-frontal frenzies being cultivated in New York during the late 1950s and early 1960s by the likes of Albert Ayler and Cecil Taylor, these young Danish musicians, most of them barely into their twenties, were at the uncompromising vanguard of European sonic experimentalism, preceding the more lauded opening salvos of such leftfield luminaries as Spontaneous Music Ensemble and Peter Brötzmann.

Jazzwise (UK)

The fact that only two complete original copies of the album survived makes this one of the rarest jazz albums bar none and listening to the unrelentingly intense mood of its contents makes it all the harder to fathom the logic behind Sonet's bizarre business decision some 53 years ago. 4/5

Shindig (UK)

Den antagelig første europeiske frijazzutgivelsen, "Axiom" av danske Tom Prehn Quartet, er nå utgitt på LP for første gang, i begrenset opplag og med et herlig omslag. Musikken er ivrig og full av fult, to lange spor innspilt i Køben i oktober 1963, men den ble ikke ordentlig utgitt før i fjor, siden Sonet ikke ville gi den ut den gang. Kun to-tre promoer har vært i sirkulasjon og sakte bygget opp renommeet i samlerekretser. For virkelig god musikk er det heldigvis alltid en tid - en gang

Dagens Næringsliv (NO)

Det er et bemerkelsesverdig sprang fra tradjazz til den frie improvisasjonen vi finner på kuttene "Axiom I" og "Axiom sitt musikaliske prosjekt synes det som om Prehn har vært sterkt påvirket av det som skjedde rundt jazzklubben Jazzhus Montmartre i København. I løpet av 1963 hadde klubben blant annet besøk av Cecil Taylor, Albert Auler, New York Contemporary Five med Archie Shepp, Don Cherry, John Tchical, og det ble gjort legendariske plateinnspillinger her med stor betydning for utviklingen av den europeiske frijazzen. I tillegg kom Prehn fra en musikkerfamilie orientert omkring det moderne og det nye innenfor ulike sjongere. Axiom er musikkhistorisk sett et meget viktig bidrag til jazzen. Utgivelsen står som en egen kategori i sin samtid, en forløper forførete generasjon europeisk frijazz.

Jazznytt (NO)

